

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/239/2020
Identifikačné číslo spisu:	3515204783
Dátum vydania rozhodnutia:	23.02.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:3515204783.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu L. U., bývajúceho v J. E. XXX, proti žalovanému Poľnohospodárskemu družstvu Poriadie, so sídlom v Poradie 273, zastúpenému Mgr. Milanom Petrášom, advokátom so sídlom v Bratislave, Einsteinova 23, o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru a o náhradu mzdy, vedenom na Okresnom súde Nové mesto nad Váhom pod sp. zn. 9 Cpr 1/2015, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 25. septembra 2019 sp. zn. 17 CoPr 4/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcovi priznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nové mesto nad Váhom (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 9. marca 2018 č. k. 9 Cpr 1/2015 - 138 určil, že okamžité skončenie pracovného pomeru z 27. apríla 2015 je neplatné a pracovný pomer trvá. V odôvodnení svojho rozhodnutia s poukazom na § 68 ods. 1 písm. b/ a ods. 2 Zákonníka práce účinného do 31. decembra 2012 uviedol, že zamestnávateľ môže okamžite skončiť pracovný pomer iba v lehote dvoch mesiacov odo dňa, keď sa o dôvode na okamžité skončenie dozvedel, najneskôr však do jedného roka odo dňa, keď tento dôvod vznikol. Uvedenú lehotu na skončenie pracovného pomeru považoval za márne uplynutú a vymedzenie niektorých dôvodov skončenia pracovného pomeru za nedostatočne určité. K zmeškaniu lehoty na podanie žaloby uviedol, že pokiaľ z textu samotného okamžitého skončenia pracovného pomeru vyplýva, že okamžité skončenie pracovného pomeru bolo prerokované na zasadnutí predstavenstva žalovaného 2. septembra 2014, je zrejmé, že žalovaný o týchto dôvodoch vedel už 2. septembra 2014. K tvrdeniu žalovaného, že rozhodujúcim okamihom pre okamžité skončenie pracovného pomeru bolo doručenie žaloby o vypratanie nehnuteľností, ktoré žalovaný užíval na svoju podnikateľskú činnosť (23. mája 2015) uviedol, že už 24. júla 2014 vtedajší podpredseda žalovaného podal trestné oznámenie pre podvodné konanie žalobcu pri osvedčovaní podpisu, z čoho je zrejmé, že žalovaný už v čase podávania trestného oznámenia vedel o konaní, ktoré považoval za dôvod pre okamžité skončenie pracovného pomeru. Ďalej uviedol, že pokiaľ mal žalobca prevodom poľnohospodárskeho pozemku do svojho vlastníctva zámerne

ohroziť záujmy žalovaného, k nadobudnutiu pozemku malo dôjsť 2. júla 2014, čo mohol žalovaný zistiť z katastra nehnuteľností ako verejne dostupného registra. Čo sa týka porušenia pracovnej disciplíny tým, že žalobca bol počas práceneschopnosti 27. augusta 2014 vidieť na RO SPF Trenčín, kde mal riešiť pozemkovú agendu týkajúcu sa konkurenčnej spoločnosti, o tomto dôvode sa žalovaný dozvedel 27. augusta 2014, ako to vyplynulo z výsluchu svedka - vtedajšieho predsedu predstavenstva žalovaného. Za neurčito vymedzený považoval dôvod okamžitého skončenia pracovného pomeru uvedený ako porušenie pracovnej disciplíny tým, že žalobca popri svojom zamestnaní u žalovaného vykonával inú činnosť, ktorá má k predmetu činnosti žalovaného konkurenčný charakter a konal v rozpore s oprávnenými záujmami žalovaného, nechránil jeho majetok pred poškodením, stratou, zničením a zneužitím. Uzavrel, že niektoré určito vymedzené dôvody okamžitého skončenia pracovného pomeru tak boli uplatnené po lehote pre okamžité skončenie pracovného pomeru a ostatné dôvody neboli vymedzené dostatočne určito.

2. Krajský súd v Trenčíne (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalovaného rozsudkom z 25. septembra 2019 sp. zn. 17 CoPr 4/2018 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. V odôvodnení svojho rozhodnutia konštatoval, že je možné sa stotožniť s niektorými odvolacími námietkami žalovaného ako napríklad nesprávnosť záveru súdu prvej inštancie o existencii zástupcu zamestnancov u žalovaného a pripustil aj určitost' okamžitého skončenia pracovného pomeru, keď uviedol, že pokiaľ sa jednotlivé dôvody v ňom uvedené posudzujú vo vzájomnej spojitosti je zrejmé, že dôvodom okamžitého skončenia pracovného pomeru malo byť konanie v prospech konkurenčnej spoločnosti spočívajúce v podieľaní sa na presne vymedzenej podvodnej aktivite, v konkrétnej majetkovej dispozícii s pozemkami a v konkrétnom konaní pred SPF. Zároveň tu bol jednoznačne uvedený dôvod spočívajúci v porušení disciplíny pri práceneschopnosti, ktorý by bol sám osebe dostatočným. Súhlasil však s názorom súdu prvej inštancie, že pokiaľ bolo okamžité skončenie z tam uvedených dôvodov prerokované štatutárnym orgánom zamestnávateľa 2. septembra 2014 a dané bolo až 27. apríla 2015, došlo k nedodržaniu dvojmesačnej lehoty podľa § 68 ods. 2 Zákonníka práce. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť a opodstatnenosť vyvodzoval z § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Bol názoru, že odvolací súd mu znemožnil uskutočňovať procesné práva pred súdom v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Namietal nepreskúmateľnosť rozsudku odvolacieho súdu, keď ani súd prvej inštancie a ani odvolací súd sa absolútne nevyporiadali s tvrdením svedka O. E. T., ktorý jednoznačne potvrdil, že lehota na ukončenie pracovného pomeru so žalobcom začala plynúť v momente, kedy sa žalovaný dozvedel o podaní žaloby, ktorou sa spoločnosť Ekotrend agro, s. r. o. domáhala vypratania nehnuteľností, ktorých vypratanie bolo spôsobilé ohroziť samotnú existenciu žalovaného. Bol presvedčený, že až táto skutočnosť zakladala možnosť so žalobcom okamžite skončiť pracovný pomer, pretože až týmto momentom bola naplnená skutková podstata porušenia povinnosti zamestnanca podľa § 81 písm. c/ Zákonníka práce, ako aj čl. 10 pracovnej zmluvy. Uviedol, že ak odvolací súd na jednej strane pripustil určitost' okamžitého skončenia pracovného pomeru, je nepochopiteľné a zo strany odvolacieho súdu neodôvodnené, prečo počíta dvojmesačnú lehotu na okamžité skončenie pracovného pomeru od 2. septembra 2014. Zdôraznil, že v priebehu konania niekoľkokrát uvádzal, že prerokovanie okamžitého skončenia pracovného pomeru skutočne prebehlo 2. septembra 2014, avšak na základe tohto prerokovania k okamžitému skončeniu pracovného pomeru nedošlo. Dôvodom na okamžité skončenie pracovného pomeru bolo doručenie žaloby 25. marca 2015. Uviedol, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), a to tým, že dôvody na okamžité skončenie pracovného pomeru posudzoval vo vzájomnej spojitosti a nie samostatne, čím zároveň nesprávne posúdil začiatok plynutia prekluzívnej lehoty, ktorú vyhodnotil ako uplynutú. Otázky posudzovania dôvodov na okamžité skončenie pracovného pomeru ako celku vo vzájomnej súvislosti a nie sú individualizované. V tejto súvislosti uviedol, že v konaní bolo nepochybne preukázané, že dôvodom na okamžité skončenie pracovného pomeru bola skutočnosť, že sa žalovaný dozvedel, že žalobca riadne nehospodáril so zverenými prostriedkami, ktoré mu zveril zamestnávateľ,

nechránil jeho majetok pred poškodením, zničením, stratou a zneužitím a že konal v rozpore s oprávnenými záujmami zamestnávateľa, čiže konal v rozpore s povinnosťami zamestnanca stanovenými v § 81 Zákonníka práce a zároveň porušil čl. 10 pracovnej zmluvy. S poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 26/2009 zdôraznil, že bolo potrebné plynutie prekluzívnej lehoty posúdiť pri každom z uvedených skutkov samostatne. Vzhľadom na to navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

4. Žalobca vo vyjadrení k podanému dovolaniu uviedol, že súdy nižších inštancií v predmetnom konaní náležite zistili skutkový a právny stav a na základe zistených skutočností vo veci správne rozhodli. Zároveň svoje rozhodnutia riadne odôvodnili a vysporiadali sa so všetkými argumentmi dovolateľa. Žalobca preto navrhol dovolanie žalovaného ako nedôvodné zamietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 a 2 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že dovolanie nie je dôvodné.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

10. Žalovaný vyvodzujúc z ustanovenia § 420 písm. f/ C.s.p. namietal odôvodnenie a nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu.

11. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa

účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

12. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4 Cdo 3/2019, 8 Cdo 152/2018, bod 26, 5 Cdo 57/2019, bod 9, 10) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

13. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil chyby vymenovanej v tomto ustanovení, ale rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

14. Dovolací súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

15. V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP. V odôvodnení svojich rozhodnutí súdy oboch nižších inštancií popísali obsah podstatných skutkových tvrdení strán a dôkazov vykonaných v konaní, uviedli, z ktorých dôkazov vychádzali a ako ich vyhodnotili, zároveň citovali ustanovenia, ktoré aplikovali a z ktorých vyvodili svoje právne závery. Odôvodnenie odvolacieho súdu sa vyporadúva so všetkými podstatnými rozhodujúcimi skutočnosťami. Jeho myšlienkový postup je v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky rozhodujúce skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že neobstoja odvolacie námietky o nesprávnosti záveru súdu prvej inštancie o nedodržaní dvojmesačnej lehoty podľa § 68 ods. 2 Zákonníka práce a pokiaľ bolo okamžité skončenie z tam uvedených dôvodov, teda nie len všeobecne, prerokované štatutárnym orgánom zamestnávateľa 2. septembra 2014 a dané bolo 27. apríla 2015, nie je možný žiadny iný záver. Odvolací súd ďalej uviedol, že akokoľvek závažné sa javí konanie žalobcu, je uvedený formálny nedostatok neprekonateľnou prekážkou udržania platnosti okamžitého skončenia. Ani inak možný argument o získaní vedomosti žalovaného o dôsledkoch konania žalobcu na žalovaného až v spojitosti s doručením žaloby o vypratanie veci neobstojí popri tom, že žalovaný prerokoval dôvody uvedené v okamžitom skončení na úrovni štatutárneho orgánu viac ako pol roka pred okamžitým skončením pracovného pomeru, keď túto skutočnosť uviedol čierne na bielom sám žalovaný v okamžitom skončení. Odvolací súd uzavrel, že nedodržanie lehoty pre okamžité skončenie podľa § 68 ods. 2 Zákonníka práce je dostatočným dôvodom pre určenie jeho neplatnosti. Na základe uvedeného možno konštatovať, že súdy pri hodnotení skutkových zistení a skutkových záverov neopomenuli vziať do úvahy žiadnu z namietaných skutočností, či skutočností, ktoré v konaní vyšli najavo, z uvedeného je zrejmé, ako a z akých dôvodov odvolací súd rozhodol a podľa názoru dovolacieho súdu má odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu (ktoré treba v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie chápať ako jeden vecný celok) všetky náležitosti v zmysle § 393 CSP. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že dovolateľ sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožňuje a že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa jeho predstáv. Samotná skutočnosť, že dovolateľ so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutí súdov oboch

nižších inštancií nesúhlasí a nestotožňuje sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

16. Dovolací súd v tejto súvislosti považuje za potrebné dodať, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - porov. ustanovenie § 442 CSP, v zmysle ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP, avšak dovolací súd takúto vadu v posudzovanom spore nezistil.

17. Dovolací súd zdôrazňuje, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

18. Vzhľadom na uvedené dovolací súd uzatvára, že žalovaný neopodstatnene namieta, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom mu znemožnil uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP).

19. Podľa názoru žalovaného je jeho dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

20. Aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 C.s.p. (porovnaj 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 216/2017, 4 Cdo 64/2018, 6 Cdo 113/2017, 7 Cdo 95/2017 a 8 Cdo 95/2017). K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Aj právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP, podobne ako predchádzajúca právna úprava, dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

21. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Predmetná otázka musí byť zároveň procesnou stranou nastolená v dovolaní.

22. Žalovaný vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu.

23. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, c/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu určitej právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

24. Dovolateľ podrobil kritike konanie a rozhodovanie odvolacieho súdu v otázke „posúdenia ne/dodržania zákonnej dvojmesačnej lehoty podľa § 68 ods. 2 Zákonníka práce“. Podľa názoru žalovaného sa odvolací súd pri riešení tejto otázky odklonil od záverov, ku ktorým dospel najvyšší súd v rozhodnutiach sp. zn. 5 Cdo 26/2009, 5 Cdo 95/2009, 5 Cdo 74/2008 a 6 Cdo 160/1999 a 2 Cdo 160/1999.

25. V súvislosti s argumentáciou, že jeho dovolanie je prípustné podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, dovolateľ uviedol, že počas celého konania namietal, že otázku posudzovania dôvodov na okamžité skončenie pracovného pomeru nie je možné posudzovať ako jeden celok, ale je potrebné rozlíšiť ich striktnú individualizáciu. Tvrdil, že je nesprávny a od ustálenej praxe odvolacieho súdu sa odkláňajúci právny názor odvolacieho súdu, podľa ktorého došlo k uplynutiu prekluzívnej lehoty podľa § 68 ods. 2 Zákonníka práce k jednotlivým dôvodom na okamžité skončenie pracovného pomeru a zároveň nesprávne posúdenie kumulácie dôvodov na okamžité skončenie pracovného pomeru. Aj naďalej zotrval na názore, že plynutie prekluzívnej lehoty bolo potrebné posúdiť pri každom z uvedených skutkov samostatne. Svoju argumentáciu o odklone právnych záverov odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu podložil žalovaný poukázaním na viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu.

26. Z týchto dôvodov posudzoval odvolací súd opodstatnenosť dovolacej argumentácie žalovaného len vo vzájomnej interakcii „právnych“ otázok riešených odvolacím súdom a „právnych“ otázok riešených v rozhodnutiach najvyššieho súdu, ktoré uviedol v dovolaní.

27. Konanie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 26/2009 sa týkalo prípadu, v ktorom sa žalobca domáhal určenia neplatnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru z dôvodu, že... došlo k nezhode vôle strán zmluvy a ich písomným prejavom v zmluve uvedeným. Najvyšší súd poukázal na to, že pri niekoľkých (menej závažných) porušeníach pracovnej disciplíny (ktoré až v ich súhrne naplňujú znaky závažné porušenia pracovnej disciplíny) plynie prekluzívna lehota, v ktorej zamestnávateľ môže okamžite skončiť pracovný pomer so zamestnancom, od ostatného porušenia pracovnej disciplíny iba v prípade, ak medzi jednotlivými porušeniami pracovnej disciplíny je primeraná objektívna časová a vecná súvislosť, z ktorej možno vyvodiť záver o slede jednotlivých na seba nadväzujúcich porušení pracovnej disciplíny. O takú súvislosť ide napr. vtedy, keď zamestnanec mal niekoľko krátkodobých absencií, z ktorých ani jedna sama osebe by nebola dôvodom na okamžité skončenie pracovného pomeru, ale v súhrne predstavujú závažné porušenie pracovnej disciplíny (porovnaj napr. V 2/1976). Zároveň dospel k záveru, že bolo potrebné plynutie prekluzívnej lehoty posúdiť pri každom z uvedených skutkov samostatne. Po prípadnom zistení, že pri jednom z niekoľkých porušení pracovnej disciplíny, za ktoré

bol so zamestnancom okamžite skončený pracovný pomer, v čase tohto skončenia už uplynula prekluzívna doba, súd posúdi, či ostatné porušenia pracovnej disciplíny ešte odôvodňujú skončenie pracovného pomeru týmto spôsobom.

28. Rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 95/2009 riešilo otázku, či neospravedlnenou absenciou v práci a nevykonávaním prác v určitom čase v súlade s dohodnutým druhom práce podľa pracovnej zmluvy žalobca porušil pracovnú disciplínu zvlášť hrubým spôsobom.

29. V rozhodnutí sp. zn. 5 Cdo 74/2008 predmetom dovolacieho prieskumu bolo posúdenie veci v otázke neplatnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru z dôvodu porušenia pracovnej disciplíny.

30. Z porovnania právnych záverov, na ktorých v napadnutom rozsudku založil svoje rozhodnutie odvolací súd, s podstatou záverov najvyššieho súdu, ktoré vyjadril v rozhodnutí uvedenom v bode 27., nevyplyva, že by v preskúmvanej veci - v právnych otázkach, ktorých sa týka toto rozhodnutie - došlo zo strany odvolacieho súdu k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

31. Okamžité skončenie pracovného pomeru je jednostranný právny úkon účastníka pracovného pomeru adresovaný druhému účastníkovi tohto pomeru, ktorý smeruje k skončeniu pracovného pomeru. Zákon pre platnosť tohto právneho úkonu predpisuje formálne a obsahové náležitosti. Okamžité skončenie pracovného pomeru medziiným musí byť písomné a doručené, zamestnávateľ v ňom môže uplatniť iba dôvod uvedený v Zákonníku práce, ktorý v ňom musí skutkovo vymedziť tak, aby ho nebolo možné zameniť s iným dôvodom (viď § 70 Zákonníka práce). Okamžité skončenie pracovného pomeru zo strany zamestnávateľa musí zamestnávateľ vopred prerokovať so zástupcami zamestnancov (viď § 74 Zákonníka práce). Z ustanovenia § 15 Zákonníka práce vyplýva, že prejav vôle treba vykladať tak, ako to so zreteľom na okolnosti, za ktorých sa urobil, zodpovedá dobrým mravom. Platnosť právnych úkonov (vrátane pracovnoprávných úkonov vedúcich ku skončeniu pracovného pomeru) je potrebné posudzovať so zreteľom na okolnosti, za ktorých bol právny úkon urobený.

32. Dôvod okamžitého skončenia pracovného pomeru musí byť v písomnom okamžitom skončení pracovného pomeru uvedený tak, aby bolo zrejmé, aké sú skutočné dôvody, ktoré vedú druhého účastníka pracovnoprávneho vzťahu k tomu, že rozvážuje pracovný pomer, aby nevznikli pochybnosti o tom, čo chcel účastník prejsť, t. j. ktorý zákonný dôvod okamžitého skončenia pracovného pomeru uplatňuje, a aby bolo zabezpečené, že uplatnený dôvod nebude možné dodatočne meniť. K splneniu hmotnoprávnej podmienky platného okamžitého skončenia pracovného pomeru je teda potrebné, aby dôvod okamžitého skončenia pracovného pomeru bol určitým spôsobom konkretizovaný uvedením skutočností, v ktorých účastník vidí naplnenie zákonného dôvodu tak, aby nemohli vzniknúť pochybnosti, z ktorého dôvodu sa pracovný pomer okamžite končí. Skutočnosti, ktoré sú dôvodom pre okamžité skončenie pracovného pomeru, nie je potrebné rozvádzať do všetkých podrobností, pretože pre neurčitosť a nezrozumiteľnosť prejavu vôle je okamžité skončenie pracovného pomeru neplatné len vtedy, kedy by sa nedalo ani výkladom prejavu vôle zistiť, prečo bol pracovný pomer okamžite skončený.

33. Zákonník práce viaže možnosť okamžitého skončenia pracovného pomeru na určité v zákone uvedené dôvody, ktoré možno použiť iba v lehote vymedzenej zákonom (§ 68 Zákonníka práce). Dvojmesačná lehota má charakter subjektívnej lehoty a začína plynúť okamihom, keď zamestnávateľ zistí dôvod na okamžité skončenie pracovného pomeru, t. j. keď tento dôvod zistí ktorýkoľvek z nadriadených zamestnancov. Začiatok plynutia tejto lehoty je teda daný okamihom vedomosti o dôležitom dôvode, teda zistenia tohto dôvodu. Lehota uvedená v ustanovení § 68 ods. 2 Zákonníka práce nie je poriadková lehota, ale prekluzívna, čo znamená, že ak zamestnávateľ zmešká túto lehotu, je okamžité skončenie pracovného pomeru neplatné. Táto lehota je taká krátka preto, aby zamestnávateľ neotáľal a nespoliechal sa na to, až kým dôvod na okamžité skončenie pracovného pomeru zistí iný orgán, napriek tomu, že ľahko tak môže urobiť sám.

34. Poukazujúc na vyššie uvedené najvyšší súd konštatuje, že z obsahu spisu, a predovšetkým rozhodnutí súdov oboch inštancií nevyplýva, že by tieto súdy nerešpektovali tie právne závery týkajúce sa posúdenia prekluzívnej lehoty podľa § 68 ods. 2 Zákonníka práce, ktoré boli prijaté v konaní najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 26/2009, resp. že by sa od týchto záverov odklonili.

35. Súdy nižších stupňov zhodne dospeli k záveru, že žalovaný prerokoval okamžité skončenie pracovného pomeru štatutárnym orgánom zamestnávateľa 2. septembra 2014 a okamžité skončenie pracovného pomeru bolo dané 27. apríla 2015, teda po uplynutí prekluzívnej lehoty stanovenej v § 68 ods. 2 Zákonníka práce. Tento záver vyplýva i z obsahu spisu, keď v okamžitom skončení pracovného pomeru z 27. apríla 2015 je samotným žalovaným uvedené, že „okamžité skončenie pracovného pomeru z uvedených dôvodov bolo prerokované na zasadnutí predstavenstva PD Poriadie dňa 2. septembra 2014“. Pokiaľ dovolateľ namietal, že súdy nižších inštancií neposudzovali plynutie prekluzívnej lehoty pri každom skutku samostatne a že dôvodom na okamžité skončenie pracovného pomeru bolo zistenie, že žalobca porušil svoje povinnosti tým, že riadne nehospodáril so zverenými prostriedkami, ktoré mu zveril zamestnávateľ, nechránil jeho majetok pred poškodením, zničením a zneužitím a že konal v rozpore s oprávnenými záujmami zamestnávateľa a zneužil poznatky získané v PD Poriadie v prospech konkurenčných záujmov tretích osôb a že konal v rozpore s povinnosťami zamestnanca stanovenými v § 81 Zákonníka práce a zároveň porušil čl. 10 pracovnej zmluvy, keď momentom kedy sa o uvedenej skutočnosti dozvedel, bolo doručenie žaloby, ktorá bola žalovanému doručená 25. marca 2015, dovolací súd uvádza, že súdy nižších inštancií správne vyvodili záver, že i tento skutok bol prerokovaný na zasadnutí predstavenstva žalovaného 2. septembra 2014, keď v okamžitom skončení pracovného pomeru v bode 4 samotný žalovaný uviedol, že „svojím konaním ste porušili pracovnú disciplínu tým, že ste popri svojom zamestnaní v pracovnom pomere s PD Poriadie vykonávali inú činnosť, ktorá má k predmetu činnosti PD Poriadie konkurenčný charakter a konali ste v rozpore s oprávnenými záujmami PD Poriadie a nechránil ste jeho majetok pred poškodením, stratou, zničením a zneužitím, čím ste porušili ust. § 81 písm. e/ Zákonníka práce a zároveň ste týmto porušili aj článok 10. pracovnej zmluvy z 31. augusta 2004 v znení jeho dodatku z 31. decembra 2009 a to konkrétne v bode č. 4“. Súdy nižších inštancií teda dospeli k správne právnemu záveru, že žalovaný nedodržiaval dvojmesačnú prekluzívnu lehotu na okamžité skončenie pracovného pomeru.

36. Na základe uvedeného možno uzavrieť, že odvolací súd správne vec právne posúdil, ak dospel k záveru, že žalovanému uplynula dvojmesačná prekluzívna lehota v ktorej bolo možné so žalobcom okamžite skončiť pracovný pomer. Dovolanie žalovaného tak neopodstatnene smeruje proti takému rozsudku odvolacieho súdu, ktorý nespočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 2 CSP). Najvyšší súd preto jeho dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

37. Žalobca bol v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešný (§ 255 ods. 1 CSP) a vznikol mu nárok na náhradu trov konania. O nároku na náhradu trov rozhodol najvyšší súd podľa ustanovení § 453 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia dovolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

38. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0, v časti trov konania 2 : 1.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.